

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою КНТЕУ
(пост. п. 10 від 19.11.2020 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

**СОЦІАЛЬНИЙ ТА КОРПОРАТИВНИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНІЗАЦІЇ /
SOCIAL AND CORPORATE MANAGEMENT
IN THE ORGANIZATION**

**ПРОГРАМА /
CURRICULUM**

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: **Н.Е.Дєєва**, доктор економічних наук, професор
І.П.Миколайчук, кандидат економічних наук, доцент
Ю.О.Силкіна, кандидат економічних наук, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри менеджменту
12 березня 2020 р., протокол № 13.

Рецензенти: **Жуковська В.М.**, доктор економічних наук, професор
Розвадовський В.Л., комерційний директор
ТОВ «Рекламна компанія «Спрінт Медіа»

**СОЦІАЛЬНИЙ ТА КОРПОРАТИВНИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНІЗАЦІЇ /
SOCIAL AND CORPORATE MANAGEMENT
IN THE ORGANIZATION**

ПРОГРАМА /
CURRICULUM

ВСТУП

Програма дисципліни «Соціальний та корпоративний менеджмент в організації» призначена для студентів бакалаврату КНТЕУ денної форми навчання галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 054 «Соціологія», освітньої програми «Соціологія економічної діяльності» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Міжнародний менеджмент».

Програму підготовлено відповідно до Стандартів вищої освіти України із зазначених спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів в КНТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців комплексної системи спеціальних знань у сфері соціального та корпоративного менеджменту в організації, уміння аналізувати та систематизувати соціальні проблеми у суспільстві, що впливають на діяльність організації, використовувати методи та технології соціального менеджменту в організації (корпорації), регулювати корпоративні конфлікти та управляти соціальним розвитком організацій.

Завданнями викладання дисципліни є їх теоретична та практична підготовка з таких питань: оцінювання умов та факторів, що впливають на формування та розвиток системи соціального та корпоративного менеджменту в організації; дослідження системної методології управління соціальними процесами; дослідження соціального людини на ринку праці та соціальних змін у суспільстві; розуміння ідеології та значення соціального партнерства в суспільстві; розробка механізму соціального та корпоративного менеджменту; забезпечення корпоративних інтересів стейкхолдерів та корпоративної безпеки; оцінка ефективності соціального та корпоративного управління в організації.

Предметом вивчення дисципліни є загальні закономірності та особливості формування та ефективного функціонування організаційно-економічного механізму соціального та корпоративного менеджменту у

сукупності принципів та методів соціального впливу на окрему особистість та суспільство в цілому та корпорації, зокрема.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання:

- місця та ролі дисципліни як у системі соціальних і корпоративних відносин у суспільстві, так й у формуванні фахових якостей соціолога;
- сутності концепції формування та розвитку системи соціального та корпоративного менеджменту;
- особливостей та сутності процесу управління соціальними процесами в суспільстві та в організації;
- різновидів та принципів створення та функціонування соціальних та корпоративних організацій;
- моделей та стандартів корпоративного менеджменту

вміння:

- проводити моніторинг соціальних процесів і соціально-статистичну діагностику;
- застосовувати навички соціальних технологій управління в організаціях;
- визначати проблемне коло соціальних питань різних рівнів управління;
- застосовувати в практичній діяльності навички збору, обробки, аналізу та використання соціальної інформації;
- розв'язувати соціальні та корпоративні конфлікти;
- здатність складати корпоративний Кодекс та визначати систему цінностей організації у відповідності до місії і політики;
- організувати заходи щодо дотримання соціальної та корпоративної безпеки;
- володіння навичками здійснення ефективного корпоративного контролю та налагодження якісного зворотного зв'язку в процесі корпоративного управління.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Соціальний та корпоративний менеджмент в організації», як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

✓ «Соціологія економічної діяльності» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	1-10
ЗК03	Здатність працювати в команді.	4
ЗК05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	6-9
ЗК06	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	3-6, 12, 15
ЗК07	Навички міжособистісної взаємодії.	3, 4
ЗК08	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	6, 8, 14
ЗК09	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	3 – 5, 9, 10, 13
ЗК10	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	7, 14, 15, 16
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1, 2, 4, 5, 8
ЗК12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1, 2, 6, 10, 15, 16
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК03	Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому	3-6, 11
СК12	Здатність до встановлення ресурсів, потенціалу розвитку соціально-економічних	7, 11, 14

	<i>суб'єктів, а також визначення чинників нерівного доступу до ресурсів.</i>	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
PH04	Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних та соціально-економічних явищ у контексті професійних задач.	2, 5, 6
PH05	Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.	5, 11, 16
PH06	Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.	8, 10, 14 – 16
PH08	Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	10, 13 – 17
PH13	<i>Вміти застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій соціально-економічним суб'єктам.</i>	10, 11, 13, 15, 17
PH14	<i>Вміти здійснювати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем та прогнозувати їх можливі соціальні наслідки.</i>	3, 4, 6, 8, 11, 13
PH15	<i>Вміти визначати чинники розвитку та специфіку взаємодії соціально-економічних суб'єктів різного рівня.</i>	2, 7 13 14, 15

✓ *«Міжнародний менеджмент» (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1, 2, 9
2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати	1, 2, 3, 8

	досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	
3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу	1, 3, 6, 9, 10, 11, 13
4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	4, 5, 6, 7, 15, 17
13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	12, 14, 15, 16
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
8	Здатність планувати діяльність організації та управляти часом	5, 7, 11, 15
13	Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності	4, 5, 7, 8, 10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
2	Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	1, 2, 6, 10, 15, 16
4	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.	10, 11, 13, 17
6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.	6, 13, 14, 17
15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	12, 14, 15
16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	10, 13 – 17

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні засади розвитку соціального та корпоративного менеджменту в організації

Понятійно-категорійний апарат соціального та корпоративного менеджменту в організації (СКМО). Зміст термінів «менеджмент», «соціальний», «корпоративний». Сутність та співвідношення понять «соціальні відносини», «соціальній інститути», «соціальна сфера», «соціальний процес», «соціальна система», «корпоративне управління», «корпоративна власність», «корпоратизація».

Специфіка предмету СКМО та його зв'язок з іншими науками. Специфічні ознаки соціального менеджменту в організації. Взаємозв'язок соціального та корпоративного менеджменту в організації.

Предмет орієнтації СКМО. Орієнтація соціального менеджменту на підтримку соціальної значущості людини як особистості та задоволення соціальних потреб. Орієнтація корпоративного менеджменту на задоволення матеріальних потреб працівників організації.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 11, 12, 18, 22, 23, 26, 27, 31, 32.

Інтернет-ресурси: 34, 35, 36.

Тема 2. Історія розвитку соціального та корпоративного менеджменту в організації

Історія становлення та розвитку соціального менеджменту. Соціальний менеджмент як інтегральне поняття процесу соціального управління. Сутність, цілі та завдання соціального менеджменту як особливої різновидності управлінської діяльності. Внесок у розвиток соціального менеджменту Г.Спенсера (механізм соціального контролю), Г.Лебона (концепція масового суспільства), Г.Тарда (соціальна психологія), М.Вебера (теорія розуміючої соціології та соціальної дії), В.Парето (концепція нелогічної дії), Е.Мейо (доктрина людських відносин), Дж.Хоманса (дослідження соціальної взаємодії в групі), К.Левіна (соціальна психологія малих груп), Р.Мертон (соціальна ситуація), тощо.

Стан та перспективи розвитку системи корпоративного управління. Етапи розвитку та основні концепції корпоративного управління. Світові концепції корпоративного управління. Теорії управління корпорацією. Агентська теорія (Agency Theory). Теорія співучасників (Stakeholder

Theory), трансакційних витрат та контрактів. Принципи організації системи корпоративного управління в корпораціях. Порівняльна характеристика систем корпоративного управління. Конвергенція систем корпоративного управління в умовах глобалізації. Становлення та розвиток системи корпоративного управління в Україні.

Особливості та передмови розвитку соціального та корпоративного управління у XXI ст. Різновиди соціальних проблем в різних ланках корпоративного управління. Роль концепції «управління знаннями» та лідерства у СКМО. Основні вимоги до лідерів XXI століття. Формування концепції «менеджмент без ієрархії» у СКМО.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 11, 12, 18, 22, 23, 26, 27, 31, 32, 24.

Інтернет-ресурси: 34, 35, 36.

Тема 3. Соціальні процеси в організації

Організація як соціальна система: сутність, складові та функції. Широке і вузьке трактування категорії соціальності. Економічні, соціальні, політичні і культурні аспекти соціальної системи. Матеріальні та культурно-ідеологічні компоненти соціальної системи.

Соціальні процеси, їхня сутність та особливості управління ними. Види соціальних процесів. Характерні ознаки управління соціальними процесами в організації. Соціальні зв'язки та їх різновиди. Соціум та особистість в менеджменті. Підтримка соціальної значущості людини як особистості. Розвиток емоційно-мотиваційних, інтелектуальних і професійних параметрів особистості. Поняття та роль індивідуальності в соціальних процесах.

Соціальна якість та соціальний статус як соціальні категорії. Елементи соціальної якості людини. Формування системи соціальних статусів, ролей, соціального престижу та соціальної позиції в організації.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30.

Інтернет-ресурси: 34, 35, 36

Тема 4. Корпоративні відносини в організації

Формування корпоративних відносин між соціумами. Учасники корпоративних відносин (УКВ). Організація їх взаємодії як головне завдання управління соціальною системою. Зміст та цінності ресурсів у побудові соціальної корпоративної системи. Розподіл ресурсів як параметр соціальної корпоративної системи. Роль акціонерів у розподілі ресурсів.

Соціальний капітал як особливий ресурс організації. Соціальні інститути, що сприяють діяльності компанії. Поняття бренду та іміджу компанії. Фактори, що сприяють формуванню соціальних інститутів та їх впливу на корпоративну систему.

Соціальні механізми зміни структури впливу в організації: профспілки, форми тиску на власників, інститут соціальної відповідальності бізнесу тощо. Поняття та роль суб'єкта корпоративного контролю (СКК). Зміни рівня впливу засновників та інших учасників корпоративних відносин у соціально-економічній системі. Рівень впливу акціонерів компанії. Зниження СКК рівня ризиків втрати контролю.

Формування вектора поведінки організації як системи взаємодіючих суб'єктів корпоративних відносин. Стимулювання взаємодії учасників та розвиток організації.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 34, 35, 36.

Тема 5. Регламентування соціального та корпоративного менеджменту

Сутність, базовий зміст та характеристика законів СКМО. Поняття та категорії як основа формування законів та закономірностей функціонування організації в менеджменті. Сутність законів СКМО, механізми їх дії та використання. Склад основних законів СКМО: потреба в засобах управління, спеціалізації та інтеграції управління, економії часу, пріоритетності цілей, зростання суб'єктивності та інтелектуальності, обов'язковості розробки соціально-корпоративної доктрини, самоуправління тощо.

Закономірності СКМО як форми відображення управлінської практики. Застосування різновидів закономірностей СКМО у підвищення ефективності досягнення цілей організації. Розробка соціальної доктрини як універсальної закономірності розвитку сучасного СКМО. Сутність та завдання соціальної доктрини.

Принципи СКМО як правила діяльності органів управління при регулюванні соціально-корпоративних відносин. Система принципів СКМО. Змістовна характеристика та сфера дії принципів СКМО. Взаємозв'язок між законами, закономірностями та принципами СКМО. Відмінності між принципами та методами СКМО.

Міжнародні та національні стандарти корпоративного управління. Аналіз норм і правил корпоративного законодавства у різних країнах світу. Закони про компанії. Закони про цінні папери. Закони про біржі. Закони про захист прав акціонерів. Інвестиційне законодавство. Міжнародні стандарти корпоративного управління і кодекси корпоративної поведінки. Міжнародні принципи корпоративного управління Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Імплементация зарубіжного досвіду.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 33 – 36.

Тема 6. Системний підхід до соціального та корпоративного менеджменту в організації

Зміст та особливості системи СКМО. Складові системи СКМО: суб'єкти, об'єкти та процес. Специфіка та взаємозв'язок між суб'єктами та об'єктами. Роль керуючої та керованої підсистем в організації у єдності функціонування системи СКМО. Підсистеми СКМО за об'єктами впливу: структурно-функціональна, інформаційно-поведінкова, саморозвитку. Головні властивості функціонування системи СКМО.

Сутність та економічна природа моделей СКМО. Сучасні моделі СКМО. Національні моделі громадського контролю над корпораціями: англо-американська, японська, німецька тощо. Інсайдерські та аутсайдерські системи корпоративного менеджменту. Типологія моделей корпоративного менеджменту: біржова, банківська, кланова, родинна. Аналіз впливу факторів на вибір моделі корпоративного менеджменту.

Функції СКМО: загальні та конкретні (суб'єктні). Конкретні функції соціального менеджменту: пізнавальна, евристична, пояснювальна, інформаційна. Спеціальні (конкретні) функції корпоративного менеджменту: організація виплати дивідендів членам суспільства, ознайомлення акціонерів з інформацією тощо.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 11, 12, 18, 22, 23, 26, 27, 31, 32, 24.

Інтернет-ресурси: 34, 35.

Тема 7. Соціальна та дивідендна політика в організації

Поняття та структура реалізації соціальної політики на різних рівнях управління. Суб'єкти та напрями реалізації соціальної політики на мікро, мезо- та макрорівнях. Функції та принципи соціальної політики держави, регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування.

Соціальна політика організації: сутність та значення. Система соціальних пільг та гарантій для працівників організації. Поняття соціального розвитку колективу. Зміст, етапи розробки, затвердження та реалізація плану соціального розвитку. Методи збирання соціальної інформації.

Регулювання соціально-трудових відносин в організації. Громадські організації. Роль профспілкової організації у представництві інтересів найманих працівників.

Теорії дивідендної політики корпорації. Вплив концентрації власності на дивідендну політику компанії. Дослідження взаємозв'язку дивідендних виплат та ринкової вартості організацій. Основні типи дивідендної політики: консервативна, компромісна, агресивна. Види і форми дивідендних виплат. Політика викупу акцій корпорацією як альтернатива дивідендних виплат. Основні тенденції розподілу доходів акціонерів і менеджменту. Розробка та реалізація дивідендної політики корпорації. Вплив законодавства країни на вибір дивідендної політики корпорації.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 33, 34, 35, 36.

Тема 8. Соціальна організація та корпорація в менеджменті

Соціальна організація: її сутність та особливості функціонування в економічному середовищі. Наукові підходи до поняття організації в СКМО. Інтерпретація поняття «соціальна організація», її особливості функціонування та цілі. Соціальні властивості організації. Поняття про соціальну ієрархію в організації.

Організаційно-економічний механізм функціонування структур СКМО. Структура управління соціальних організацій: дволанкова та

багатоланкова. Поняття та створення соціальних мереж. Основні причини соціальних змін в організації.

Організаційні структури соціальної сфери: зміст, види та цілі діяльності. Розподіл організацій соціальної сфери за галузями. Основні ознаки бюджетної організації. Процеси життєдіяльності в організаціях соціальної сфери. Джерела фінансування їх діяльності. Управління процесом маркетингової діяльності організацій соціальної сфери.

Міжнародні організації соціальної сфери, їх види та цілі. Завдання та статус неурядових організацій. Структура та цілі функціонування фахових організацій й асоціацій. Основні завдання Ради Європи, міжнародної ради з соціального добробуту, дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Міжнародної федерації соціальних працівників (МФС) тощо.

Корпорація як особлива форма зв'язку між людьми в процесі здійснення ними спільної діяльності. Роль учасників корпоративних відносин (стейкхолдерів (stakeholders) при здійсненні управління. Еволюція формування корпоративної форми організації бізнесу у світі.

Форми реалізації корпоративності у соціальній системі. Наявність певних організаційних механізмів як ознака корпорації: процедури виявлення думок акціонерів та інших УКВ, узгодження рішень з різними учасниками, колективні керівні органи. Коефіцієнт корпоративності як характеристика корпорації. Зміст, особливості створення та функціонування монокорпорацій та інтегруючих корпоративних систем.

Класифікація корпорацій: публічні (урядові) – public; непідприємницькі – non-profit; підприємницькі – business; напівпублічні – quasipublic. Особливості розвитку корпоративного сектору, різновиди корпоративних об'єднань та функціонування корпорацій в Україні та світі.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 1, 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 10 – 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 33 – 36.

Тема 9. Методи та технології соціального менеджменту в організації (корпорації)

Зміст і специфіка методів соціального менеджменту. Організаційна форма методів СМ. Склад методів СМ: економічні, соціальні, соціально-психологічні, організаційно-адміністративні, самоуправління. Принципи економічного стимулювання в СМ. Основні засоби соціально-психологічної мотивації в СМ. Система адміністративно-нормативних

методів СМ. Специфіка та принципи самоуправління як методу в СМ. Взаємозв'язок та взаємовплив методів СМ.

Сучасні технології СМ: їх зміст та структура. Передумови формування сучасних технологій СМ. Зміст та значення терміну «соціальна інженерія». Характерні риси соціальної інженерії. Обґрунтування потреби у виникненні соціальних технологій. Основні риси та характеристики соціальних технологій. Загальна схема здійснення соціальної технології.

Умови технологізації соціальних процесів та корпоративних відносин. Етапи розробки соціальних технологій. Об'єкти технологізації. Поняття соціального часу. Рівні людських інтересів. Групи інноваційних процесів, пов'язаних із розробкою та впровадженням соціальних технологій. Розробка та впровадження Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН).

Види соціальних технологій в корпораціях. Класифікація соціальних технологій за різними ознаками: за сферою суспільного життя, за рівнями соціологічного знання, за рівнями управління, за призначенням та особистісні. Застосування фандрейзингу в сучасних корпораціях.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 2.

Основний: 6-8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Тема 10. Регулювання корпоративних конфліктів в організації

Зміст, причини та наслідки корпоративних конфліктів. Вплив концентрації власності на ефективність корпорації. Зміст категорії «конфлікт інтересів» та їх класифікація. Вирішення корпоративних спорів. Вплив конфліктів інтересів на репутацію корпорації та їх наслідки.

Вимоги до виконавчих органів корпоративних підприємств. Регулювання корпоративних конфліктів: досвід відомих корпорацій світу. Роль топ-менеджменту у вирішенні корпоративних конфліктів. Вимоги до звітності виконавчих органів корпоацій. Критерії відбору генерального директора та топ-менеджменту.

Оцінювання діяльності та визначення винагороди топ-менеджменту в корпорації. Зв'язок форм винагороди, результатів роботи корпорації та відповідальності СЕО. Розкриття інформації про винагороду членів виконавчих органів корпоративних підприємств як вимога стандартів корпоративного управління. Відповідальність виконавчих органів корпоративних підприємств у різних країнах. Вплив репутації топ-менеджменту на репутацію корпорацій в цілому.

Поняття рейдерства та передумови його появи. Механізм та типові рейдерські захоплення. Технологія, стратегія ворожих поглинань. Характеристика корпоративного шантажу та заходи протидії рейдерству та корпоративному шантажу в корпоративних організаціях.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 – 8.

Додатковий: 10 – 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31

Тема 11. Стратегії корпоративного менеджменту в організації

Необхідність застосування стратегічного підходу в управлінні. Стратегія в сучасних моделях корпоративного менеджменту. Проблеми формування стратегії сучасного корпоративного управління. Вдосконалення організаційної структури стратегічного управління організацією. Мотивація персоналу в стратегічному управлінні корпораціями (організаціями).

Вплив національної моделі корпоративного управління на стратегію організації. Залежність стратегії корпоративного менеджменту від зовнішнього середовища. Вплив життєвого циклу організації на формування стратегії корпоративного управління. Види стратегій корпоративного менеджменту: акціонерна; мотиваційна та інші. Узгодження інтересів учасників корпоративних відносин. Проблема розподілу компетенцій між органами корпоративного управління акціонерного товариства.

Стратегія формування організаційної культури корпорації та соціальної організації. Особливості формування організаційної культури корпорації. Взаємовідносини із громадськістю як чинник формування іміджу сучасної корпорації (організації).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 – 8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 33 – 36.

Тема 12. Корпоративна соціальна відповідальність організації

Сутність, значення, становлення та розвиток корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). КСВ як здатність корпорації сприймати суспільні потреби і суспільний вплив. Внутрішнє і зовнішнє середовище КСВ. Концепції (підходи) до КСВ. Концепція менеджменту зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

Причини трактування соціальної відповідальності як корпоративної. Аргументи «за» і «проти» проведення компанією політики соціальної відповідальності. Піраміда КСВ: економічна, правова, етична, філантропічна (дискреційна). Результати корпоративної поведінки: вплив на суспільство, розробка соціальних програм та змін у соціальній політиці.

Міжнародні ініціативи з КСВ. Принципи Глобального договору ООН з КСВ. Мережа глобального договору Міжнародний стандарт із корпоративної соціальної відповідальності ISO 26000. Вимоги до компетенцій менеджера з КСВ.

Моделі корпоративної соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо). Аналіз еволюції етапів розвитку КСВ у світі. Аналіз найкращих світових практик КСВ. Вимоги приєднання до Глобальної ініціативи зі звітності у сфері сталого розвитку (GRI). Чинники зростання соціально-відповідальної активності корпорацій. Підвищення їх іміджу завдяки роботі на благо суспільства. Сучасні тенденції розвитку добродійності корпорацій. Вплив корпоративних комунікацій на формування ділової репутації корпорації.

КСВ різних суб'єктів суспільного розвитку: закладів культури, охорони здоров'я, освіти та науки. Благодійна і волонтерська діяльність членів суспільства. Вплив громадських організацій на розвиток громадянського суспільства.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 4, 5.

Основний: 6 – 8..

Додатковий: 9, 14 – 18, 20, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 33 – 36.

Тема 13. Соціальний моніторинг та контроль в діяльності корпорацій

Соціальний моніторинг як функція (вид діяльності) у соціальному менеджменті. Ієрархічні рівні об'єктів соціального менеджменту. Класи об'єктів СМ. Поняття та призначення соціального моніторингу. Об'єкти, принципи та завдання соціального моніторингу.

Показники та індикатори соціального моніторингу. Блоки статистичних показників соціального моніторингу: державне управління, видатки на соціальні потреби, політична статистика, населення й соціальна стратифікація, соціальна інфраструктура та спосіб життя населення. Система індикаторів соціального моніторингу: соціокультурні установки й погляди, соціальне самопочуття, політичні оцінки й погляди, Оцінка

економічної ситуації, оцінки й прогнози економічних змін, економічні установки й поведінка, оцінки соціальних змін.

Статистичне вивчення соціальних процесів. Поняття та значення соціальної статистики в СМ. Соціальний процес як об'єкт дослідження у соціальному моніторингу. Об'єкти статистичного вивчення в СМ. Класифікація соціальних процесів.

Сутність та значення моніторингу КСВ. Поняття соціального аудиту та соціальної звітності. Нефінансовий звіт: поняття, стандарти та етапи підготовки.

Сутність соціального контролю та соціального аудиту в діяльності корпорацій. Цілі та відмінні особливості проведення. Комплексний характер результатів СКМО. Ініціатори і замовники проведення соціального аудиту в корпораціях. Сфери компетенції соціальних аудиторів: фінанси, управлінська етика, соціально-психологічні аспекти менеджменту, трудове та адміністративне право.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 2, 5.

Основний: 6-8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 34 – 36.

Тема 14. Управління соціальним розвитком організації

Соціальний розвиток організації як об'єкт управління: сутність, завдання та цілі. Основні фактори соціального середовища організації: соціальний потенціал, соціальна інфраструктура, умови і охорона праці, матеріальна винагорода трудового внеску, соціальний захист працівників, соціально-психологічний клімат, позаробочий час.

Формування бренду організації у сфері соціального розвитку. Завдання та функції соціальної служби в організації. Вплив соціального розвитку на ефективність управління організацією.

Управління соціальним розвитком персоналу: поняття, мета та завдання. Стратегія соціального розвитку персоналу: сутність та методичні підходи до формування. Методи збору інформації для складання плану соціального розвитку персоналу. Поняття, структура та призначення плану соціального розвитку персоналу. Соціальні наслідки підвищення освітнього рівня персоналу. Задоволення потреби менш соціального захищених груп персоналу організації в їх професійному розвитку. Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням. Особливості професійного навчання соціально незахищених верств населення: жінок, пенсіонерів, підлітків, інвалідів.

Показники соціального розвитку персоналу та організації. Інтегральний показник соціального розвитку персоналу. Інформаційне забезпечення соціального розвитку організації: соціальний паспорт, соціальний звіт, програма соціального розвитку. Використання статистичної звітності для оцінки рівня соціального розвитку персоналу та організації. Соціальний аудит як основа формування програм соціального розвитку.

Література:

Основний: 6, 8.

Додатковий: 13, 19, 23, 24, 32.

Тема 15. Соціальне партнерство в діяльності корпорацій

Сутність, сторони та рівні соціального партнерства. Розробка механізму трибічного співробітництва (органи виконавчої влади – інститути громадянського суспільства – суб'єкти господарювання) через укладання угод про партнерство. Механізм функціонування системи соціального партнерства: функції і завдання, законодавча база. Соціальне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників. Європейський та вітчизняний досвід соціального партнерства.

Напрями реалізації програм соціального партнерства. Визначення змісту програм соціального партнерства з урахуванням планів стратегічного розвитку корпорацій, регіону та країни. Трансформація соціального інвестування: від патронату до цілеспрямованих програм. Формування іміджу організацій у діловому середовищі та суспільстві.

Розвиток соціального партнерства з місцевою владою та громадою. Залучення місцевих громад до створення та реалізації соціальних програм. Співпраця корпоративних бізнес-структур з неурядовими організаціями. Становлення соціальної інфраструктури організацій під час розвитку територіальних громад. Вплив громади та організацій на взаємний розвиток.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 4, 5.

Основний: 6.

Додатковий: 9, 14 – 18, 20, 22, 23, 27, 28, 30, 32.

Тема 16. Соціальні аспекти формування корпоративної культури в організації

Корпоративна культура як продукт взаємодії організації, окремого індивіда, колективу та зовнішнього середовища. Співвідношення організаційної та корпоративної культури. Ознаки корпоративної культури:

загальність, неформальність, стійкість. Загальні риси корпоративної культури: зразки базових пропозицій, цінності, «символіка», герої.

Функції та моделі корпоративної культури. Вплив корпоративної культури на організаційну ефективність. Моделі взаємодії корпоративної культури з результатами діяльності організації. Відповідність культури організації стратегії організації.

Корпоративна культура та культура управління: спільні та відмінні ознаки. Елементи культури управління соціальними процесами. Культура управління трудовим колективом. Складові культури особистості управлінських працівників: етичні, естетичні, технічні, економічні, педагогічні, психологічні та правові. Принципи формування ділових взаємовідносин в колективі. Політична культура як засіб соціального механізму управління трудовим колективом.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 4, 5.

Основний: 8.

Додатковий: 9, 14 – 18, 20, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Тема 17. Ефективність соціального менеджменту в корпорації

Соціальна інформація в корпораціях. Роль індивідуальних зворотних зв'язків. Види комунікацій в організації залежно від напрямку потоку інформації (піраміда комунікацій). Джерела соціальної інформації.

Сутність і зміст ефективності соціального менеджменту в корпораціях. Ефективність як досягнення балансу соціальних інтересів учасників корпоративних відносин. Підходи до визначення ефективності соціального менеджменту. представниками управлінських шкіл. Умови досягнення ефективності.

Критерії, різновиди та показники ефективності соціального менеджменту. Ефективність управлінської праці як головний критерій ефективності. Поняття та відмінності між соціальною та економічною ефективністю в діяльності корпорацій. Рівні критеріїв оцінки ефективності: загальної соціальної ефективності управління, спеціальної ефективності управління, конкретної соціальної ефективності управлінських зусиль. Індекс людського розвитку як показник ефективності соціального менеджменту. Форми оцінки ефективності.

Методичні підходи до визначення якості СКМО. Фактори якості СКМО з позицій різних ринкових суб'єктів. Рейтинги та індикатори, що характеризують якість системи СКМО, та їх використання суб'єктами ринку та топ-менеджерами корпорацій. Методологія Good Governance Index. Методика оцінки впливу соціальних ризиків в корпораціях. Напрями підвищення ефективності та якості СКМО.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правовий: 2, 5.

Основний: 8.

Додатковий: 10, 12, 13, 17, 22, 23, 27, 28, 30, 31.

Інтернет-ресурси: 34 – 36.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Нормативно-правовий

1. Кодекс законів про працю України (зі змінами та доповненнями). К. : Атіка, 2002. 96 с.
2. Про зайнятість населення: Закон України. Закони України. Т.1. К., 1999. С. 252–268.
3. Про колективні договори і угоди: Закон України // Закони України. Т. 6. К., 1996. С. 5–11.
4. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України // Закони України. Т. 15. К., 1999. С. 332–343.
5. Про соціальний діалог в Україні. Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, №28, ст.255
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>

Основний:

6. Жуковська, В.М. Соціальний розвиток організації: потенціал, управління, інновації : монографія. Київ : КНТЕУ, 2018. 352 с.
7. Поважний О.С., Орлова Н.С., Харламова А.О. Корпоративне управління: підручник. К.: Кондор, 2013. 244 с.
8. Руженський М. М. Соціальний менеджмент: навч. посібник. К. : ІПК ДСЗУ, 2011. 255 с.

Додатковий:

9. Бондар-Підгурська О.В., Глебова А.О. Ділове адміністрування (Корпоративне управління). Навчальний посібник. Київ, Видавництво Ліра-К. 2015.
10. Бура В. Системно важливі банки у розвитку економіки України. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2017. № 4. С.114–124.
11. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) URL: www.globalcompact.org.ua.
12. Гудзь О.Є. Корпоративне управління. Львів: Ліга-Прес, 2018. 124 с.
13. Гура О.І., Гура Т.Є. Психологія управління соціальною організацією: навчальний посібник. Запоріжжя: КПУ, 2013. 168 с.

---

* Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці КНТЕУ

14. Дєєва Н.Е. Корпоративне управління і фінансовий ринок: проблеми теорії та практики: монографія; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2011. 523 с.

15. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства: навчально-методичний посібник / Н. Г. Діденко, І. Я. Тодоров, О. Р. Чугріна, О. К. Міхеєва; за заг. ред. Н. Г. Діденко. – Донецьк: ДонДУУ, 2011. – 219 с.

16. Коленда Н. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «соціальний менеджмент» URL: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/12372/3/echscenu_2016_3_7.pdf

17. Колот А. М., Грішнова О. А. та ін. Соціальна відповідальність : начальний посібник; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. К.: КНЕУ, 2014. 552 с.

18. Кузьмін О. Є., Пирог О. В., Чернобай Л. І., Романишин С. Б., Вацик Н. О. Соціальна відповідальність. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 328 с.

19. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Симоненко Ю.Г. Корпоративне управління : підручник. К. : Каравела, 2015. 400 с.

20. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність : навч. посібник. Київ : Національний технічний університет України «КПІ», 2015. 180 с.

21. Петроє О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні : навч. посібник. К., Центр учбової літератури, 2008. 60 с.

22. Праця України 2019 : стат. зб. / Державний комітет статистики України. – К.: Держкомстат України, 2019. – 322 с.

23. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник; А.А.Свинчук, А.О.Корнецький, М.А.Гончарова, В.Я.Назарук, Н.Є.Гусак, А.А.Туманова. К: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.

24. Соціальне підприємництво в Україні: звіт за результатами дослідження; Н.Гусак, В.Кузнєцова, Т.Стеценко. К.: Pact, Inc., Western NIS Enterprise Fund, Школа соціальної роботи НаУКМА, ГО «Молодіжний центр з трансформації соціальної сфери «СОЦІУМ ХХІ» 2016. 45 с.

25. Соціальне управління в суспільстві, що трансформується. URL: <http://www.sociology.univer.kharkov.ua/>

26. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (28 листопада 2018 р.)]; відп. ред. О.М.Полінкевич, Л.В.Шостак. Луцьк, 2018. 530 с. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib.pdf>

27. Corporate Governance Code. URL: http://www.ecgi.org/codes/documents/final_code_english.pdf

28. Corporate Governance Guidance and Principles for Unlisted Companies in the UK. URL: http://www.ecgi.org/codes/documents/cg_principles_unlisted_companies_iod_uk_nov2010_en.pdf

29. Сиченко В.В. Соціальний менеджмент як елемент системи управління підприємством. URL: http://www.rusnauka.com/6_pni_2012/economics/6_102468.doc.htm

30. Худік О. Корпоративне управління як система відносин учасників діяльності. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. К. : КНТЕУ, 2013. № 2. С. 58-70.

31. Шкільняк, М. Менеджмент у системі корпоративного управління *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. Тернопіль, 2018. № 2. С.7-20.

32. Zhukovska V. M., Mykolaichuk I. P. *Evaluation of the social partners of trade // Bulletin of Kyiv National Trade and Economic University*. - № 6. – 2013. - P. 96 – 106.

Інтернет ресурси

33. Журнал «Бізнес» <http://www.business.ua/>

34. Журнал «Корреспондент» <http://korrespondent.net/>

35. Журнал «Forbes» <http://forbes.ua/ua>

36. Науковий журнал «Бізнес інформ» <http://www.business-inform.net/main/>